Thucydidis
Suethice vertendi periculum,

quod,

Consentiente Ampl. Philos. Ordine Lundensi,

Præside

CAROLO AUG. HAGBERG,

Professore Norbergiano Reg. et Ord.

pro laurea

p. p.

JOH. ANDR. QUIDING,

Blekingus.

In academia Carolina die XVIII Junii MDCCCXLI.

ACAD. LUGD.BAT. BIBL.

P. III.

LUNDÆ,
typis excudit Carolus Fr. Berling,
Universitatis typographus.
MDCCCXLI.

som har minsta skälen till ånger öfver välvilja mot fiender, står sig i längden säkrast.

XXXV.

Icke heller bryten J fördraget med Lacedæmonierna, om J upptagen oss, som äro ingenderas bundsförvandter. Ty så är stadgadt, att den Helleniska stat, som med ingen står i förbund, eger att sluta sig till hvilken den för godt finner. Det vore ock hårdt, om desse skulle få bemanna sina fartyg med folk från bundsförvandtskapet, och dessutom från det öfriga Hellas, och icke minst från edra underlydande, men tillika utestänga oss från ett öppet förbund och från hjelp annorstädes ifrån, och sedan räkna eder till last, om J villfaren vår begäran. Mycket större skäl skulle vi hafva att klaga på er, om vi icke kunna öfvertala er. Ty oss, som äro i fara och icke edre ovänner, skullen J då skjuta ifrån eder, men desse edra fiender och angripare, skullen J icke allenast icke hindra, utan till och med öfverse dermed, att de hemtade vapenstyrka från edert område, hvilket icke är rätt, utan borden J antingen hindra dem att värfva på edert område, eller ock, efter hvad J finnen för godt, sända oss undsättning, men framför allt öppet emottaga oss till bundsförvandter och hjelpa oss. Många fördelar deraf, kunna vi, som vi i början anmärkte, förete, men förnämligast den, att de voro oss gemensamma fiender (hvilket är den ovilkorligaste trohetsborgen), och fiender som icke äro vanmäktiga, utan i stånd att skada dem som ej stå på deras sida: och då en sjömakt, ej en landtmakt, erbjuder vapenförbund, är ett afslag ej af samma följder. Men framför allt borden J, om J kunden, aldrig tillåta någon annan att hålla sjömakt: hvarom icke hafva den till vän som är pålitligast.

XXXVI.

Den, som finner det sagda nyttigt, men fruktar, i fall han deraf låter öfvertala sig, att blifva en förbundsbrytare, han må veta, att hans försigtighet med styrka förenad, skall injaga en ännu större skräck hos

fienden, men hans öfvermod och afslag af vapenförbund, skall, varande i sig sjelft vanmäktigt, blifva ännu mindre fruktansvärdt emot väldiga fiender. Må han ock besinna, att frågan nu icke mera gäller Corcyra än Athen, och att han icke på det kraftigaste sättet ser sin stad till godo, om han, för det instundande och nästan pågående kriget, endast ser på ögonblicket, och drager i betänkande att emottaga ett land, som både som vän och fiende är af hög betydenhet. Ty det ligger bequämligt till för öfverfarten till Italien och Sicilien, så att man derifrån både kan hindra en flotta att komma öfver till Peloponnesierna och äfven härifrån till dessa länder öfverskicka skepp, utom det att Corcyra äfven i annat har ett det fördelaktigaste läge. Kortast sagt, så i allt som i ett, mågen J af följande lära att ej handlöst lemna oss. Tre ansenliga sjömakter finnas i Hellas, eder, vår och Corinthiernas. Om J försummen er, och låten två förenas, och Corinthierna slå oss under sig, så skolen J på en gång få att strida både med Corcyræer och Peloponnesier. Men om J emottagen oss, skolen J strida emot dem, öfverlägsna genom våra skepp. Så talade Corcyræerne och Corinthierne efter dem, som följer:

Responsio Corinthiorum Cap. XXXVII—XLIII.

XXXVII.

Då desse Corcyræer hafva talat, icke allenast om sitt upptagande i ert skydd, utan ock derom, att vi gjort dem orätt och att de obilligt bekrigas, så måste äfven vi först erinra något vid dessa två saker, och sedan gå till hvad vidare är att andraga, på det att J så mycket säkrare mågen känna vårt tänkesätt på förhand, och icke utan billighet afslå deras begäran. De förebära att de af vishet ej ingått i något förbund. Men så hafva de ställt till af illfundighet, ej af ärlighet, i det de ej velat hafva någon bundsförvandt vid eller vittne till sina orättrådiga handlingar, eller blygas inför dem de tillkallat. Och deras stad dessutom, med sitt oberoende läge, gör dem snarare till domare öfver dem de förorättat, än till domare efter lag och rätt, emedan de minst segla till sina grannar och mest emottaga andra, som för nöd skull hos dem lägga till. Och

deruti ligger den vackra förevändningen af en ädel förbundslöshet, icke att de sky deltagande i andras orättvisor, utan att de ensamma vilja göra orätt, öfva våld der de äro starkare, vinna i smyg och lägga sig till både ett och annat utan försyn. Om de voro, som de säga, rättskaffens män, så kunde de, ju oåtkomligare de äro för andra, desto ögonskenligare ådagalägga sin rättskärlek, i det de sjelfve gåfve och toge rätt.

XXXVIII.

Men så äro de icke sinnade, hvarken emot oss eller andra; ehuru nybyggare från oss, äro de i allt motspänstiga, och bekriga oss nu, förebärande, att de icke blifvit utsände för att lida ondt af oss. Men också vi säga, att vi ej utskickat dem för att lida deras öfvermod, utan för att vara deras förmän, och njuta den aktning som vederbör. Åtminstone hedra oss andra, och vi omfattas synnerligen af våre nybyggares kärlek. Det är klart att om vi för de fleste vinna behag, kunna vi ej med skäl misshaga dessa, ej heller skulle vi anständigtvis kunna bekriga dem, om vi ej högeligen af dem blifvit förorättade. Också om vi hade felat, hade det passat dem att falla undan för vår vrede, men nesligt hade det varit af oss att våldföra deras foglighet. Men af öfvermod och trotts på sin stora rikedom hafva de i mycket annat förbrutit sig emot oss, så äfven nu i afseende på Epidamnus, vår egendom, hvilken de, så länge den var i nöd, ej ville vidkännas, men när vi kommo till hjelp, de med våld tagit och behålla.

XXXIX.

Visserligen säga de att de förut velat underställa saken domstol; hvilket icke tyckes låta höra sig af den, som påkallar rätt då han har makten i händerna och full säkerhet för sig, utan snarare af den, som innan striden börjas, ställer så ord som handlingar på jemnlik fot. Men desse hafva, icke före ställets belägring, utan sedan de förmodade att vi ej skulle se saken likgiltigt, kommit med det skenfagra tillbudet om rättegång. Och nu komma de hit, ej nöjde med att sjelfve derstädes hafva begått orätt, utan påyrkande hos er icke ett vapenförbund utan ett

våldsförbund, och att J skolen emottaga dem, våra fiender. Det hade anstått dem, att då de voro som säkrast, de då helst vändt sig till Er, icke nu, då vi äro förorättade och de sjelfve i fara, ej heller när J utan att först hafva deltagit i deras dåvarande makt, nu likväl måste hjelpa dem, och när, fjerran från deras förtrytelser, J likafullt skolen njuta er beskärda del af vår ovilja. Om J fordom haden förenat edra krafter, vore det ock billigt, att J gemensamt leden hvad deraf följer. Men utan att hafva deltagit i deras brott, hören J väl ej dela deras gerningars lön.

XL.

Att vi kommit med högsta rätt och lag, och att desse äro våldsverkare och egennyttige är ådagalagdt: det återstår nu att inse, att J ej med rätta kunnen upptaga dem i Ert förbund. Ty är det i fördraget stadgadt, att de icke inskrifna städerna ega att öfvergå till hvilkendera sidan dem lyster, så gäller denna stadga ej dem, som gå ut på andras ofärd, utan den, som, utan att undandraga sig för andra, begär hjelp, och som icke ådrager dem, som upptaga honom, om de annars äro förnuftige, krig i stället för fred; hvilket J, om J ej följen vårt råd, snart lären röna. Ty J blifven då icke allenast desses hjelpare, utan ock i stället för bundsförvandter, våra fiender. Ty i fall J gån på deras sida, blir följden den, att de ej kunna värja sig i ett krig utan ert biträde. Rätt vore först och fremst att J höllen Er opartiske för begge; hvarom icke att J tvertom ginge med oss mot dem, ty J ären i förbund med Corinthierna, men hafven aldrig någonsin ens varit i stillestånd med Corcyræerne; och mågen J ej införa den sed, att den ene i sitt skydd upptager den andres affällingar. Så röstade icke heller vi emot Er då Samierna afföllo, ehuru de öfrige Peloponnesierne voro af olika mening, om man skulle bistå dem. Utan sade vi rent ut ifrån, att hvar och en har rätt att näpsa sine bundsförvandter. Men emottagen J och försvaren dem som föröfvat ondt, så kan det hända att ej färre bland eder skola öfvergå till oss, och J skolen stifta en lag mera mot eder sjelfva än oss.

XLI

Dessa äro nu efter Hellenernas lagar de giltiga rättsgrunder, hvilka vi hos eder hafva att åberopa, och sådan är vår anmaning och anhållan om eder benägenhet, hvilken vi, varande hvarken nog fiender att skada er, eller vänner för att missbruka den, påstå, att J för det närvarande bören oss återgälda. Ty då J en gång, före det Mediska kriget, i kriget med Ægineterna, voren J behof af långskepp, fingen J af Corinthierne 20 sådana. Och denna väntjenst, likasom den i frågan om Samierna, då igenom vår bemedling Peloponnesierna ej hjelpte dem, gaf er makt både att betvinga Ægineterna, och att tukta Samierna. Och detta skedde under sådana omständigheter, då menniskor vanligtvis, i det de gå emot sina fiender, åsidosätta allt för att segra, räknande den för vän som hjelper dem, äfven om han förut varit fiende, men den för fiende som sätter sig emot dem, äfven om han råkar att vara deras vän; emedan de för ögonblickets stridsifver sämre akta sitt eget bästa.

XLII.

Lägge man detta på sinnet, och må den yngre derom af den äldre undervisad, anse billigt, att i lika fall lemna oss lika hjelp; och må man ej tro, att detta väl kan vara rättvist i orden, men att då krig utbryter, fördelarne vore annorlunda. Ty nyttan följer mest der man sig minst förgriper, och det framtida krig, med hvilket Corcyræerna vilja skrämma er och bjuda er att begå orättvisor, ligger ännu i det dolda. Och icke lönar det mödan, att J deraf låten upphetsa Er, och ådraga Er Corinthiernas ofördröjliga och uppenbara fiendskap; utan är det fast förnuftigare, att upphäfva det för Megaræernas skuld förhandenvarande misstroendet: ty en på färsk gerning och rättan tid bevisad välvilja, kan, äfven om den är mindre betydande, upphäfva ett större missförstånd. Låten ej heller locka er deraf, att de erbjuda ett mäktigt sjöförbund: ty det att ej förorätta sina jemnlika, är en säkrare makt, än att lockad af ögonblickets sken, fara efter en vådlig vinning.

XLIII.

Men vi, som nu råkat i samma fall, hvari J voren, då vi i Lacedæmon påstodo, att en och hvar borde ega att näpsa sina bundsförvandter, anse nu för skäligt, att J gören på samma sätt, och att J, som dragit nytta af vår röst, icke nu skaden oss med eder. Gälden lika med lika, vetande att just nu är den tid inne, då den som hjelper är som mest vän, men den som hindrar fiende. Och upptagen icke desse Corcyræer mot vår vilja, och hjelpen dem ej heller i deras orätträdigheter. Gören J som vi säga, så gören J rätt, och för eder sjelfva nyttigast. Så talade Corinthierna.

Corcyræorum cum Corinthiis pugna navalis. Cap. XLVIII—L.

XLVIII.

Sedan allt var i ordning för Corinthierna, togo de med sig tre dagars lifsmedel, och lade ut från Chimerium nattetid, såsom till ett sjöslag. Och i det de i morgongryningen seglade, varsnade de Corcyræernas skepp, som redan höllo öppna sjön och seglade emot dem. Så snart de fått syn på hvarandra, satte de sig i slagtordning, de Atheniske skeppen på Corcyræernas högra flygel, men de sjelfve på den venstra, sedan de af skeppen bildat tre flockar, utaf hvilka hvarje anfördes af en bland de tre befälhafvarne. Så voro Corcyræerna uppställde. Men Corinthiernas högra flygel innehades af de Megariska och Ambraciotiska skeppen. Midtuti stodo de öfrige bundsförvandterna hvar för sig. Den venstra flygeln intogo Corinthierna sjelfve med de bäst seglande fartygen, emot Athenarnes och Corcyræernes högra.

XLIX.

Sedan å ömse sidor tecken blifvit gifvet, drabbade de samman till sjöstrid, hafvande bådadera många tungt beväpnade på däck, många bågskyttar och lanskastare, men varande, ännu på gamla sättet, mindre

skickligt utrustade till sjöträffning. Striden var hård, men ej i samma mån konstfullt ordnad, utan liknade den fastmer en landsstrid. Ty då de stött ihop med hvarandra, blefvo de ej lätt skilda åt för mängden och trängseln af skepp, och mest stod deras lit på seger till de tungt beväpnade på däcket, som der höllo stånd, och stridde i det skeppen lågo stilla. Men inga genombrytningar egde rum, utan de stridde med mera mod och kraft än konsterfarenhet. Öfverallt rådde mycket buller, och striden var högst oordentlig, i det de Attiske skeppen, färdige att undsätta Corcyræerne der desse hårdt ansattes, injagade bäfvan hos fienden, men började ingen strid, emedan deras befälhafvare ej vågade bryta Athenarnes föreskrift. Synnerligen kom Corinthiernas högra flygel i trångmål. Ty Corcyræerna drefvo dem på flykten med tjugo af sina skepp, förföljde de spridda fartygen mot fasta landet, seglade ända fram till deras läger, landstego, brände de öfvergifna tälten och plundrade deras egodelar. På denna sida således ledo Corinthierna och deras bundsförvandter nederlag, men Corcyræerne hade öfverhanden. Men der Corinthierne sjelfva voro, på venstra flygeln, vunno de en stor seger, emedan de 20 Skeppen ännu ej återkommit från förföljandet till Corcyræernas bistånd, som dessutom voro underlägsna i antal. Då Athenarne sågo Corcyræerne i trångmål, hjelpte de dem med mindre omsvep, ehuru de till en början afhållit sig från att lägga sig om bord med någon. Men när Corcyræerne så uppenbart slogos på flykten, och Corinthierne lågo åt, så grep hvar och en till strid, och ingen skilnad gjordes vidare, utan bragtes Corinthier och Athenare i nödvändighet att gifva sig i handgemäng med hvarandra.

L.

Efter Corcyræernas flykt, fastbundo ej Corinthierne och drogo i släptåg skråfven af de skepp, hvilka de gjort läck, utan vände sig emot manskapet, hvilket de, seglande emellan skeppen, heldre dödade än tillfångatogo, hvarvid de äfven af misstag dödade sina vänner, i det de icke märkt att högra flygeln var slagen. Ty då skeppen å båda sidor

voro många, och betäckte en stor rymd af hafvet, kunde de ej, sedan de drabbat samman, lätt urskilja, hvilken som segrade eller besegrades. Ty denna sjöstrid, var, hvad skeppens antal beträffar, den största som till den tiden blifvit hållen af Hellener mot Hellener. Men sedan Corinthierne förföljt Corcyræerne emot land, vände de sig till skeppsvraken och sina döde, af hvilka de igenfunno de flesta, så att de kunde öfverföra dem till Sybota, der Barbarernas landttroppar samlat sig till deras hjelp. Sybota är en ödehamn på det Thesprotiska området. Sedan de gjort detta, samlade de sig åter och seglade emot Corcyræerna. Desse seglade ock, å sin sida, fienden till mötes med de brukbara och öfrige skeppen jemte de Atheniska, fruktande att de skulle försöka en landstigning på deras område. Det var redan sent och härsången till anfall redan uppstämd, då Corinthierne plötsligt började ro baklänges, i det de märkte 20 Atheniska skepp rycka emot sig, hvilka Athenarne, efter de meranämnda tio, utskickat till hjelp, fruktande, hvilket ock skedde, att Corcyræerne skulle besegras, och att deras tio skepp skulle vara otillräcklige för att värja dem.

Concio Corinthiorum. Cap. LXVIII—LXXI.

LXVIII.

J män af Lacedæmon! eder redlighet så väl i eder egen inre samhällsförfattning, som i det dagliga umgänget, gör eder mindre hugade att tro, om vi säga något emot andra. Och derutaf hafven J eder inre hofsamhet, men ock nog mycken okunnighet i yttre ärenden. Ty ehuruväl vi ofta sagt eder förut hvad vi skulle komma att lida af Athenarne, hafven J likväl aldrig tagit kännedom om hvad vi eder förkunnat, utan snarare mistänkt den som talat, att hafva gjort det för enskilda tvistigheters skuld. Och derföre hafven J ej, innan vi lidit, utan först nu då vi äro i högsta nöden, sammankallat dessa bundsförvandter, bland hvilka det icke minst tillkommer oss att orda, ju större anledningar till klagomål vi hafva, förolämpade som vi äro af Athenarne, och